

GRAFISCH

Affichefeest

Op een straataffiche kun je maar beter geen roman vertellen. Niemand heeft zin in koude voeten. Nee, een affiche grijpt de niets vermoedende voorbijganger bij de kraag: acuut en onherroepelijk. Als oervariant van reclame wil zo'n poster je altijd iets verkopen: een film, een theateervoorstelling, een boek of een luchtvaartmaatschappij. Lees, kijk, koop! Stijlverschuivingen en veranderde grafische opvattingen dringen nergens zo snel door als in het affiche-ontwerp. De honderd beste internationale 'Plakate' uit de collectie van het Museum für Angewandte Kunst zijn nog tot half januari in Wenen te bewonderen. Tegelijkertijd worden de honderd beste recente voorbeelden uit Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland getoond. Daarom heet de expo 2 x 100 Beste Plakate im MAK. Tweehonderd keer poëtisch, grappig, herkenbaar, confronterend en experimenteel drukwerk, www.mak.at. (JM)

FILM

50 x 007

Even leek het erop dat we onze favoriete filmheld moesten missen, omdat producent MGM in 2010 dreigde om te vallen. Maar James zou James niet zijn als hij niet ook deze tegenslag zou overleven: de 23ste Bond-film, Skyfall, gaat later dit jaar (oktober) in première. Tot die tijd is de tentoonstelling

Bond in Motion een leuk opwarmertje. In het National Motor Museum in het Engelse Beaulieu

(spreek uit: 'Bjoelie') zijn tot het eind van het jaar vijftig voertuigen en gadgets uit vijftig jaar Bond tentoongesteld, waaronder het overhemd van Jaws en het amfibievoertuig van Lotus uit The Spy Who Loved Me. www.nationalmotormuseum.org.uk. (EJ)

EXPOSITIE

Starchitects

Een paar jaar geleden raakte de term Starchitects in zwang voor architecten die populair zijn bij het grote publiek. Bijkomend gevolg: we kennen inmiddels de hoofden die bij de gebouwen horen. Fotograaf Ingrid von Kruse zocht naar de mens achter de façade. Haar portretten van Grosche Architecten als Rem Koolhaas, Frank Gehry en Norman Foster zijn tot 16 januari te zien in het Deutsches Architektur Museum Frankfurt, www.dam-online.de. (JM)

DESIGN

Roodgloeiend

Terwijl Samsung en Apple elkaar de loef afsteken met meer mogelijkheden en meer toepassingen, verlangde Jasper Morrison terug naar old school telefoneren. Voor Punkt. uit Lugano bedacht hij een nieuw telefoonconcept; scherp en efficiënt als

een Zwitsers mes. 'Toen ik er mee bezig was, had ik de oude vaste telefoon mét draad in gedachten. Wat daar zo goed aan was – je kon het nummer draaien zonder de telefoon op te pakken – heb ik vertaald naar een dect-telefoon. En om het apparaat te bedienen heb je geen handleiding zo dik als een telefoonboek nodig. De basisgedachte was heel simpel: 'Just knock out any stupid functions that you do not need!' www.punktgroup.com. (JM)

ONTWERP

Keuken in de vlam

Voor liefhebbers van warm minimalisme: deze maatkeuken van Fred Constant, sober van vorm, maar vriendelijk voor het oog door het gebruik van matte lak voor de kasten en een kookeiland van stevig gevlamd tabbacc hout. Subtiel is de geïntegreerde kookplaat. Aardig om te weten: Constant maakt op verzoek bijpassende (houten) meubels en zelfs voor badkamers draait hij zijn hand niet om, www.fredconstant.nl. (RJ)

Jasper Morrison:
'Het is een telefoon – om mee te bellen.'

BOEK

Gewoon eten,
geen gehannes

Dit jaar gaf de Spaanse topchef Ferran Adrià er de brui aan. Hij sloot het beroemde driesterren-restaurant El Bulli en werd daarmee in

één klap een topchef zonder sterren. Pas vanaf 2014 kunnen we weer bij hem terecht, helaas uitsluitend op uitnodiging. Voorlopig rest dus alleen het boek *Thuis koken met Ferran Adrià*. Daarin bundelde hij de receptuur voor de maaltijden die de 75 man personeel bij El Bulli kreeg voorgeschoteld. Gewone dingen, geen moleculair gehannes. 'Als we goed te eten krijgen, koken we ook goed,' bekennt Adrià. Pasta bolognese, kip met rijst in Mexicaanse stijl en wijting in salsa verde: met aanstellerig avantgarde koken heeft het niks te maken. Deze verzameling bevat voedzame en financieel haalbare maaltijden. Volop inspiratie, in elk geval tot 2014. *Thuis koken met Ferran Adrià*, 352 pag., Van Dishoeck, € 25, ISBN 9789000304462. (JM)

PRODUCT

Pin-up

Waarom lelijk als het ook mooi kan? Stalen wandbeugels om je fiets aan te hangen zijn over het algemeen niet bepaald een genot voor het oog. Vond ook Tamásine Osher, en daarom bedacht de Britse de prachtige Pedal Pod – meteen te gebruiken als (sleutel)kastje. Van massief walnoten hout, v.a. € 400, www.tamasineosher.com. (EJ)

5 Vragen
aan Ton
Smeets,
geluidspurist

Stel: u bent muziek liefhebber, maar uw ouwe trouwe muziekinstallatie weigert ineens dienst. Gewoon weer een traditionele installatie aanschaffen? Of zijn er betere opties? We vroegen het aan Ton Smeets, directeur van de Amsterdamse elektronicazaak Raf Electronics.

1 Weg met het aloude concept cd-speler, versterker, tuner en speakers, mét snoer? 'Wij zijn nog een beetje van de oude stempel, net als veel muziekpuristen. Qua geluidskwaliteit gaat er niets boven een installatie zoals u die omschrijft.'

2 Dus alles blijft bij het oude? 'Niet per se. Je kunt zo'n installatie geschikt maken voor ontvangst van internetmuziek door die draadloos naar de versterker te sturen.'

3 Zo kun je er ook de iTunes-bibliotheek en internetradio op afspelen? 'Precies. Met een streaming audioplayer sein je alle muziek op de computer naar de installatie. Geen gedoe meer met cd's. Via Spotify bijvoorbeeld kun je kiezen uit een schier eindeloze muziekcollectie. En je hebt ineens de beschikking over duizenden internetstations, die je op je eigen smaak kunt afstemmen.'

4 Ik wil overal in huis muziek, niet alleen in de woonkamer. Kan dat? 'Op dit moment wordt het systeem van het Amerikaanse Sonos veel verkocht. Daarmee kun je in het hele huis draadloos muziek afspelen. Je koppelt een zogeheten Bridge aan de router, je modem, steekt de stekker van een Sonos-speaker in het stopcontact en je hebt muziek – waar je maar wilt. Overal dezelfde muziek, of in elk vertrek iets anders. Je regelt het met de afstandsbediening of met je iPhone of iPad.'

5 En hoe klinkt dat? 'Heel acceptabel, het is voor veel mensen de ideale oplossing. Het enige nadeel is dat de verbinding wel eens wil uitvallen. Het blijft computertechniek hè? Daarop is iets gevonden door Sempel Audio, dat de signalen via het lichtnet verstuurd.' (EJ)

De opvolger van de vertrouwde gloeilamp.

ONTWERP

Geén peertjes

Dag gloeilamp, welkom led-licht; het jonge Franse label Goodbye Edison zegt de traditionele vorm van een lamp (kap-frame-voet) vaarwel. Dat sentiment spreekt ook uit de naam van de eerste collectie, Gbye, ontworpen door de mysterieuze FX Balléry. Het is lastig kiezen tussen Up, een staaf op een voet voor indirect licht, en Les Fines, een ranke tafellamp op pootjes die doet denken aan een tafeltje. Of Framed, een grafisch lampje dat alles in zich heeft om een icoon te worden, www.goodbyedison.com. (SD)